

Sian
SOTE

**POHJOIS-KARJALAN
HYVINVOINTIALUE**

Aloite toimista hyvinvointialueen omaishoitajien jaksamisen tukemiseksi

Taustamateriaali

Tarja Hirvonen

Palveluasiantuntija

Sosiaalipalvelut

Omaishoidon tuki

- Omaishoidon tuki on lakisääteinen määrärahasidonnainen sosiaalipalvelu, jonka myöntämisestä ja järjestämisestä vastaa hyvinvointialue.
- Hyvinvointialue vahvistaa omaishoidon myöntämisen perusteet.
[Omaishoidon tuen myöntämisen perusteet](#) 1.1.2025 alkaen
- Sosiaalihuollon viranhaltija tekee päätöksen omaishoidon tuesta asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti huomioiden omaishoitajan edellytykset toimia tehtävässä.
- Hyvinvointialue ja omaishoitaja tekevät omaishoidon tuesta omaishoitotosopimuksen.

Omaishoito Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella

Omaishoidon tilanne 31.12.2025

- Strateginen mittari: Omaishoidon saatavuus määräajassa (3kk), tavoite yli 95 %, → 100 %
- Asiakasmäärä kumulatiivinen 1951 (vuoden aikana olleet asiakkuudet, kaikenikäiset)
- Vireilletulosta palvelupäätökseen (vrk) 36 vrk (7-12/2025)
- OHT peittävyys, kumulatiivinen 75+ vuotiailla 4,5 %

Laki omaishoidon tuesta

Laki omaishoidon tuesta | 937/2005 | Lainsäädäntö | Finlex

Laki omaishoidon tuesta

3a§ Omaishoitajan hoitotehtävää tukevat palvelut

- Hyvinvointialueen on tarvittaessa järjestettävä omaishoitajalle valmennusta ja koulutusta hoitotehtävää varten.
- Hyvinvointialueen on tarvittaessa järjestettävä omaishoitajalle hyvinvointi- ja terveystarkastuksia sekä hänen hyvinvointiaan ja hoitotehtäväänsä tukevia sosiaali- ja terveyspalveluja.

Laki omaishoidon tuesta

4§ Omaishoitajalle järjestettävä vapaa

- Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kaksi vuorokautta kalenterikuukautta kohti. Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kolme vuorokautta kalenterikuukautta kohti, jos hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Sidonnaisuus katsotaan ympärivuorokautiseksi siitä huolimatta, että hoidettava viettää säännöllisesti vähäisen osan vuorokaudesta käyttäen kotinsa ulkopuolella järjestettyjä sosiaali- tai terveyspalveluja taikka saaden kuntoutusta tai opetusta.
- Hyvinvointialue ja omaishoitaja voivat sopia, että omaishoitaja pitää 1 momentissa tarkoitetun vapaansa useampana alle vuorokauden pituisena jaksena. Hyvinvointialue voi järjestää omaishoitajalle 1 momentissa säädettyä enemmän vapaapäiviä sekä alle vuorokauden pituisia virkistysvapaita. [\(8.7.2022/607\)](#)
- Hyvinvointialueen on huolehdittava hoidettavan hoidon tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä hoitajan vapaan aikana. Edellä 1 momentissa tarkoitettujen vapaapäivien ja virkistysvapaan pitäminen eivät vähennä hoitopalkkion määrää. [\(8.7.2022/607\)](#)

Aloite toimista hyvinvointialueen omaishoitajien jaksamisen tukemiseksi

Aloite toimista hyvinvointialueen omaishoitajien jaksamisen tukemiseksi

Retket kulttuuritapahtumiin ja -kohteisiin

Hyvinvointialue osoittaa vanhusneuvostolle vuotuisen määrärahan, jonka turvin neuvosto tai sen valtuuttama organisaatio järjestää vähintään kerran vuodessa omaishoitajille matkan johonkin maakunnassa järjestettävään teatteriesitykseen, konserttiin tai muuhun yleisötapahtumaan. Hyvinvointialue kustantaa kuljetukset, mutta muilta osin (pääsyliput ja mahdolliset ruokailut tai kahvit retken aikana) retket voivat olla myös maksullisia. Pelisäännöt on laadittava niin, että myös pienituloisilla olisi mahdollisuus osallistua, tarvittaessa maksuttomasti. Omaishoitajalla on halutessaan oltava mahdollisuus ottaa hoidettavansa mukaan. Ehdotamme myös selvitettäväksi, onko hyvinvointialueen mahdollista järjestää retkille lähtevien hoidettaville matkan ajaksi turvallinen hoitopaikka tai yhteistä toimintaa joko hyvinvointialueen omana toimintana tai ostopalveluna. Retkille voivat osallistua myös yksin asuvat kotipalveluasiakkaat.

Aloite toimista hyvinvointialueen omaishoitajien jaksamisen tukemiseksi

Säännölliset virkistyspäivät

Hyvinvointialueen kunnissa järjestään säännöllisesti, esimerkiksi kerran kuussa, päivä, jolloin omaishoidon ja kotipalvelujen piirissä olevat henkilöt omaishoitajineen voivat kokoontua virkistyspäivään. Ohjelmassa on ruokailu ja sen jälkeen ohjelmaa – esimerkiksi kulttuuriohjelmaa, luentoja, ohjattua liikuntaa tai muuta toimintaa niin, että omaishoitajat ovat omana ryhmänään ja omaishoidettavat omanaan. Omaishoitajat voivat myös jättäytyä pois ohjelmasta ja viettää ajan itse päättämällään tavalla, esimerkiksi omilla asioillaan, ostoksilla, kirjastossa tai tapaamassa ystäviään.

Aloite toimista hyvinvointialueen omaishoitajien jaksamisen tukemiseksi

- Perustelut aloitteelle:
 - Omaishoitajuus on pääsääntöisesti yksinäistä ja sitovaa työtä, josta irrottautuminen vaatii yleensä erityisjärjestelyitä hoitajan tai hoidettavan varallisuudesta riippumatta. Perheet ovat nykyaikana hajallaan ja työikäisten läheisten apua on ani harvoin saatavissa päiväsaikaan.
 - Omaishoitaja on usein iäkkään hoidettavan iäkäs puoliso, jonka omat fyysiset ja aineelliset voimavarat ovat rajalliset.

Omaishoitoa tukevat palvelut

Omaishoitoa tukevat palvelut

Lakisääteinen vapaan muodot hoitajan vapaan aikana voidaan järjestää

- Lyhytaikaisena asumispalveluna Siun soten yksikössä tai yksityisessä asumispalveluyksikkö palvelusetelillä
- Perhehoitona (palkkioluokat 1 ja 2)
- Sijaishoitona
- Palveluseteli kotiin annettaviin palveluihin
- Hyvinvointialue voi myöntää omaishoitajalle vapaita lakisääteistä vapaata enemmän ja antaa hoitajalle myös alle vuorokauden pituisia virkistysvapaita. Hyvinvointialueen tukiessa hoitajaa hoitotehtävässä mahdollistamalla lakisääteisiä vapaita, hyvinvointialueen on turvattava hoidettavan hoito hoitajan vapaan ajan.

Omaishoitoa tukevat palvelut

- SHL 42§ omatyöntekijä (nimetään hoidettavalle), joka vatsaa omaishoidonasiakkaan palvelukokonaisuudesta sekä tukee omaishoitajaa tehtävässään
- Omaishoitoa saavalla hoidettavalla voi olla useita palveluja omaishoitajan antaman huolenpidon sekä lakisääteisen vapaan aikaisen hoidon lisäksi.
- **Omais- ja perhehoitokeskus Onneli, p. 0133302892**
 - Onnelista saa tietoa kunnissa toimivista kolmannen sektorin palvelu- ja tukimuodoista
 - Omaishoitajille järjestetään valmennusta yhteistyössä Karelían kanssa vuosittain.
 - Asiakaspalautekysely ja kirjeet, myös paperiversioina
 - Raatitoimintaa
 - **Aktiivinen yhteistyö omaishoitoyhdistysten kanssa**
- Omaishoitajilla on mahdollisuus käydä omaishoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastuksessa.
 - Omaishoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastukset 2025: 284 käyntiä (2024 244).
- Ikätike 24/7 ja SOKRI 24/7 tukevat ammattilasia äkillisissä tilanteissa

Järjestöavustukset omaishoitajärjestöille 2026

- Joensuun seudun omaishoitajat 4700€ (toimii usean kunnan alueella)
 - Omaishoitajille suunnattujen vertais-, koulutus sekä retkitoiminnan järjestäminen.
- Juuan läheiset ja omaiset ry 800€
 - Omaishoitajien ja läheisten tukeminen liikunta- ja kulttuuritoiminnan avulla sekä digineuvonnan järjestäminen.
- Lieksan seudun omaishoitajat 2000€
 - Pysytään pystyssä -kaatumisen ehkäisy tapahtuman sekä omaishoitajien ja heidän läheistensä vertaistuki, kulttuuri- ja virkistystoiminnan järjestäminen.

Omaishoidon uutiskirje, tammikuu 2026 (2-3 krt/vuosi)

Omaishoidon uutiskirje

Kolmesti vuodessa ilmestyvään uutiskirjeeseen on koottu tietoa omaishoidon tukeen liittyvistä ajankohtaisista asioista. Tilaa uutiskirje sähköpostiisi kirjeen lopussa olevasta linkistä ja pysy kuulolla omaishoidon tuen asioissa!

Omaishoidon tukeen liittyviä kysymyksiä ja juttuvinkkejä uutiskirjeeseen voi lähettää osoitteeseen omaishoito@siunsote.fi

Valmennuksesta tukea ja valmiuksia omaishoitajana toimimiseen

Karelia-ammattikorkeakoulun oppimis- ja palveluympäristö TARMO ja Siun sote järjestävät omaishoitajille suunnatun valmennuskokonaisuuden viitenä torstaina klo 12.30–14.00 ajalla 26.2.-26.3.2026. Valmennus toteutetaan Teams-etäyhteydellä.

Valmennuksen jokaisella tapaamisella on oma teemansa:

- 26.2. Omaishoitoa tukevat palvelut, Omais- ja perhehoitokeskus Onneli
- 5.3. Arjen ensiapu: miten toimia ensiaputilanteessa kotona, SPR
- 12.3. Omaishoidettavan ja hoitajan hyvinvointi, Karelian opiskelijat
- 19.3. Kanssakäyminen muistisairaana perheessä, Pohjois-Karjalan Muisti ry
- 26.3. Omaishoidon monet kasvot, Joensuun seudun Omaishoitajat ry.

Ilmoittautuminen ja lisätiedot: Omais- ja perhehoitokeskus Onneli puh. 013 330 2892 tai omaishoito@siunsote.fi.

Kerro ilmoittautumisen yhteydessä nimesi, puhelinnumerosi ja sähköpostiosoitteesi, johon Teams-linkki voidaan lähettää. Saat sähköpostiisi Teams-linkin tapaamista edeltävänä päivänä. Voit osallistua jokaiselle kerralle tai valita itseäsi kiinnostavat aiheet. Valmennuskerran toteutuminen vaatii vähintään kolme osallistujaa.

Tervetuloa mukaan!

Omaishoidon uutiskirje tammikuu 2026 (2-3 krt/vuosi)

Kysely omaishoitajille turvallisuuskoulutusten tarpeesta

Siun sote järjestää yhdessä Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen ja LähiTapiolan kanssa turvallisuuskoulutuksia omaishoitajille. Kouluttajana toimii Pohjois-Karjalan Pelastusalanliitto.

Koulutuksessa opit tunnistamaan vaaratilanteet, toimimaan oikein ensiapua vaativissa tilanteissa ja sammuttamaan alkavan tulipalon turvallisesti. Käytännönläheinen koulutus lisää turvallisuutta ja luottamusta omaan osaamiseen.

Vastaa alla olevaan kyselyyn ja voit vaikuttaa millä paikkakunnilla koulutuksia järjestetään.

Tiedotamme turvallisuuskoulutuksista tarkemmin seuraavissa uutiskirjeissä.

Vastaa kyselyyn

Omaishoidon tukea kehitetään

Hyvinvointialueella on vahvistettu omaishoitajien tukea omais- ja perhehoidon keskus Onnelin kautta. Onnelin ja Joensuun seudun omaishoitajat ry:n yhteistyötä on tiivistetty ja toteutimme yhdessä asiakaspalautekyselyn omaishoidon asiakkaille. Kiitämme kaikkia vastanneita arvokkaasta palautteesta. Hyödynnämme vastauksia toiminnan kehittämisessä.

Hyvinvointialueen tavoitteena on vapaan viettotapojen monipuolistaminen kaikissa omaishoidon asiakasryhmissä. Vapaiden järjestämisessä on huomioitava, että vapaat tulee lain mukaan järjestää sosiaalipalveluin ja hyvinvointialue on vastuussa hoidettavan hoidon järjestämisestä omaishoitajan vapaan aikana. Muistutamme myös, että omaishoitajille on tarjolla maksuttomia hyvinvointi- ja terveystarkastuksia.

Hyvinvointialueella seurataan Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen valmisteluja omaishoidon tuen kansallisten myöntämisperusteiden saamiseksi. Lisäksi osallistumme säännöllisesti THL:n kansallisiin työryhmiin omaishoidon asioiden edistämiseksi.

Omais- ja perhehoitokeskus Onneli

Saat yhteyden Onneliin soittamalla numeroon 013 330 2892 (soittoaika arkisin klo 9–15). Voit jättää takaisinsoittopyynnön, jos numero on varattu. Omaishoidon uutiskirje 2-3 krt/...

Voit olla yhteydessä myös sähköpostitse osoitteella omaishoito@siunsote.fi tai digilomakkeella osoitteessa [siunsote.fi/digi](https://www.siunsote.fi/digi).

Omaishoitoa kehitetään kansallisesti yhteistyössä hyvinvointialueiden kanssa

- Siun sotessa on useiden vuosien ajan tehty ja tehdään edelleen aktiivisesti omaishoitoon kohdistuvaa kehittämistyötä eri tahojen kanssa niin kansallisesti kuin alueellisestikin.
- Sosiaali- ja terveysministeriö kehittää omaishoitoa vuosina 2024–2026 yhteistyössä hyvinvointialueiden ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa.
- Kansallisen ohjauksen tavoitteena on yhtenäisemmät omaishoidon tuen myöntämisperusteet ja muut toimintakäytännöt.
- Lisäksi omaishoitoa kehitetään hanketyöllä omaishoitajien terveyden edistämiseksi ja voimavarojen sekä jaksamisen vahvistamiseksi.

Ikääntyneiden toimintakyvyn edistämisen suunnitelma 2027-

- THL:n suositukset ikääntyneiden toimintakyvyn edistämisen suunnitelmiin sisältää **omaishoidon järjestämisen ja kehittämisen huomioimisen osana suunnitelmia**

Lisätietoja:

palvelujohtaja Marke Varis, marke.varis@siunsote.fi
palveluaesihenkilö Riitta Gröhn, riitta.grohn@siunsote.fi